

ÚHEL POHLEDU

Učitel pro 21. století

Koncepce vzdělávání pedagogů je zastaralá. Bez její proměny se kvalita českého školství nezlepší

Motivovaný učitel jako základ úspěchu. Podle Jaroslava Millera má stát nejen zvyšovat platy kantorů, ale také je lépe připravovat na výzvy budoucnosti.

ILUSTRAČNÍ FOTO MAFRA - PETR TOPIČ

JAROSLAV MILLER
rektor Univerzity
Palackého v Olomouci

Otřepaný bonmot, že české pedagogické fakulty vzdělávají učitele pro 19. století, sice představuje trochu neférový úder na mnohovrstevnou realitu české vzdělávací soustavy, zároveň však drsně mluví k podstatě věci. Ta spočívá v jednoduché otázce, jakou podobu by vlastně měla mít profesní příprava učitelů v 21. století, a to v souvislosti s globálními výzvami, převratným technologickým vývojem, přeměnou trhu práce a vznikem zcela nových oborů lidské činnosti.

Budoucí kantoři se budou muset vyrovnávat nejenom se zcela novými výzvami, ale rovněž se značnou dynamikou vývoje, který bude proměňovat společnost a svět takřkajíc „za chodu“. Nejedná se přitom o banalitu. Fakulty vzdělávající pedagogy základních a středních škol jsou svým způsobem nejdůležitějšími součástmi univerzit (ostatní fakulty nechť promínou), protože to jsou právě učitelé, kteří mají zcela zásadní vliv na úspěch země a životní úroveň v nedaleké budoucnosti. Naopak bez kvalitního školství nemá Česká republika šanci uspět v globální soutěži a čeká ji stagnace vystřídaná pozvolným úpadkem.

Politická reprezentace České republiky začíná po dlouhých letech okázalého nezájmu konečně řešit ostudnou úroveň odměňování učitelů. Ve srovnání s vyspělými zeměmi sice pořád pokulháváme, nicméně situace se zvolna lepší. Finance jsou podmínkou nutnou, avšak k opravdovému posunu vpřed je nezbytné redefinovat filozofii pedagogického vzdělávání a získat pro ni konsenzus uvnitř učitelské obce.

Země s největším potenciálem uspět v budoucí globální konkurenci, jako jsou Singapur, Jižní Korea nebo Finsko, obvykle postavily svoji prosperitu na promyšlené reformě celé vzdělávací soustavy, která stojí a padá s osobou učitele. V těchto zemích pochopili, že konstantou budoucnosti bude neustálá změna a vybavili pedagogy spektrem kompetencí, které jim umožní flexibilně reagovat jak na nové technologie ve výuce, tak na měnící se společnost a svět okolo nás.

V rámci České republiky představuje v tomto směru slibný pokus o koncepční změnu projekt Učitel 21, dlouhodobě diskutovaný model výuky budoucích učitelů, který pilotně spouští v nadcházejícím akademickém roce pedagogická fakulta olomoucké univerzity. Učitel 21 počítá s pedagogickými kompetencemi trojího druhu. Především se orientuje na využívání nových technologií ve výuce, od práce s tzv. rozšířenou realitou a s prostředky digitální komunikace až po

Kantoři se budou muset vyrovnávat se zcela novými výzvami i s dynamickým vývojem, který bude proměňovat svět takřkajíc „za chodu“

”

3D skenování. Druhou součástí tvoří uplatňování principů moderní pedagogiky, včetně zásadního posílení učitelských praxí již od prvních ročníků, důrazu na inkluzivní vzdělávání, zahraniční stáže budoucích pedagogů a schopnost kritického myšlení.

Do této kategorie patří také stáže ve firmách, státních institucích a neziskových organizacích, které mohou do vzdělávacího procesu vnést nové pohledy a možnosti, ať již jde o Google, ministerstvo školství či Linku bezpečí. Konečně poslední složkou nutných učitelových kompetencí tvoří jazyková vybavenost a matematická a mediální gramotnost.

Otevřené školství

Výše zmiňovaná koncepce výuky učitelů, jakkoliv moderní, není samospásná a nebude stačit sama o sobě.

Nedílnou součástí příběhu totiž musí být propracovaný, motivační a flexibilní systém celoživotního vzdělávání učitelů, který umožní jejich další profesní vývoj a zajistí dlouhodobou konkurenceschopnost českého vzdělávacího systému. Účelem přitom není nahnat pedagogy na formální školení příkazem ředitele, ale motivovat učitele i samotné školy k aktivitám, které umožní personální rozvoj pedagogů a zajistí českému školství budoucnost.

S tím souvisí i pověstné čekání na Godota, totiž na kariérní řád učitelů, jehož příprava na celonárodní úrovni stále vázne. Nakonec možná to nejdůležitější. Kvalita školy, od vesnické základky přes gymnázia až k univerzitám, vždy stojí a padá s mírou motivace a entuziasmu pedagogů. Mám řadu přátel, kteří chtějí učit a mají všechny předpoklady pro to být skvělými učiteli, avšak bez formálního pedagogického vzdělání jsou jejich šance mizivé.

I stát si začíná uvědomovat, že stagnace českého školství souvisí s vyhořením a stárnutím stávajících učitelů a s nedostatečným přílivem nových. Řešení spočívá v otevření škol absolventům neučitelových oborů, například pod podmínkou, že pedagogické fakulty budou státem pověřeny jejich patřičným proškolením.

V takovém případě máme šanci, že české školství opravdu vstoupí do 21. století. A s ním i Česká republika.

DOPISY REDAKCI

Ostražítost je namístě

Ad LN 10. 4.:

Přestaňme strašit „říší zla“

Je dobře, že LN otiskly příspěvek pana Václava Hořejšího. Žijeme totiž v demokratickém státě. „Demokracie je diskuse,“ říkal T. G. Masaryk. Protože je pan Hořejší vědec, předpokládám, že má pro svůj názor argumenty podložené věrohodnými podklady. Souhlasím s ním, že nemusíme Ruskem strašit a nazývat ho „říší zla“. Ovšem, to je asi vše, v čem s ním souhlasím. Je možné, že Rusko v současné době není přímou hrozbou pro naši republiku. Je však určitě hrozbou pro státy, které s ním sousedí a které byly mnoho desítek let součástí SSSR. Také my jsme byli spojeni svazkem stvrzovaným 40 let bratrským objetím. Máme tedy své zkušenosti a dobré důvody pro velkou ostražítost.

Pobaltské státy se cítí ohroženy, a protože jsou součástí NATO, právě tak jako my, je to ohrožení nás všech, kteří jsme dobrovolně vstoupili do tohoto obranného společenství. A protože i naše bezpečnostní složky varují před nebezpečím ruské tajné služby, je pro mne dobrým důvodem, abych tomu věřil.

Pokud má pan Hořejší jiné důvěryhodné informace, bude dobře, když se o ně podělí. Čím více informací z různých zdrojů, tím větší možnost udělat si vlastní úsudek.
MUDr. Vilém Hofman, Libáň

Naivní Piráti

Ad LN 13. 4.: Zpívám zpěv míru

Piráti sice budí jisté sympatie tím, jak provětrali zaprášenou politickou scénou. Občas zavítají i mezi občany, kteří jsou zvědaví na jejich názory. Mají zatím také výhodu, že nejsou zprofanováni korupčními aférami. I způsob jejich jednání v parlamentu bývá akceptovatelný. Mají ale též nevýhodu vyplývající z nezkušenosti. Snadno se nadchnou pro nějaké řešení určitého problému a nemají vyhodnocené jeho dopady. Existuje nebezpečí, že někomu naléhavou, jako se to podle mého mínění stalo i v případě názoru Mikuláše Ferjenčíka na české zbrojení. Když člověk domyslí konkrétní důsledky, nemůže jej to ponechat klidným.

Ing. Dekastello,
dekastellovi@volny.cz

Dopisy jsou redakčně kráceny.

Své příspěvky posílejte do rubriky Názory na adresu LN, Karla Engliša 519/11, 150 00 Praha 5 - Smíchov nebo e-mailem na adresu dopisy@lidovky.cz.

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce

POLEMIKA

Těsnohlídkův příběh ve spleti zmatených údajů

FRANTIŠEK NAVRÁTIL

Rudolfu Těsnohlídkovi kolují na internetu a v tisku různé zmatené informace.

Nejhorší je sdělení v jakési webové publikaci Osobnosti.cz (autora jsem nezjistil). Tam se uvádí, že se Rudolf Těsnohlídek jmenoval vlastním jménem Arnošt Bellis – to však byl pseudonym. Již 16. června roku 2008 jsem v komentáři marně žádal o opravu. Tento omyl se šířil do dalších článků a objevil se i v pořadu České televize.

Když reaguji na článek Milana Uhdeho nazvaný *Zastřelil se v redakci. Od činu Těsnohlídka neodradil ani úspěch lišky Bystroušky* (Lidovky.cz, 12. ledna), tak si připadám jako *Saturnin* s jeho „kanceláři pro uvádění románových příběhů na pravou míru“. Pan Milan Uhde například tvrdí, že první Těsnohlídkova žena, Jindra Ko-

pecká, se na svatební cestě v Norsku zastřelila při procházce. Jednoznačně se ví, že k tragedii došlo v hotelovém pokoji.

Rovněž okolnosti Těsnohlídkovy sebevraždy jsou popsány chybně. V době jejího spáchání byl v redakci pouze redakční úředník Kuběna. Věta, kterou Milan Uhde Těsnohlídkovi vložil do úst: „Chlapci, já jsem se zastřelil“ vznikla pouze v jeho fantazii. Ve skutečnosti Kuběnovi Těsnohlídek řekl: „Zavolejte mi prosím lékaře!“. Pan Kuběna Těsnohlídka doprovodil do jeho pracovny, kde Rudolf Těsnohlídek ukázal na pistoli ležící na stole. „Tady jsem se střelil,“ byla další Těsnohlídkova slova. Milan Uhde však hovoří o „prosezené pohovce“. Rudolf Těsnohlídek také nemohl v dané chvíli hovořit o zastřelení, když zemřel až po několika hodinách v nemocnici.

Novinář a spisovatel. O životě Rudolfa Těsnohlídka kolují nepravdy, tvrdí jeho vnuk. FOTO ARCHIV MAFRA

Smyslem tohoto příspěvku není popisovat uvedené události. To již udělali jiní. Rozsáhlé badání ohledně smrti Jindry Kopecké provedli například autoři Ladislav Rezníček a Miloslav Martínek a popsali ho v knize *Těsnohlídkova norská kalvárie*. V této publikaci je popsána i sebevražda spisovatele.

Pan Milan Uhde by měl obezřetněji zacházet s historií a k psaní by měl přistupovat až po prostudování známých skutečností.

Jako drobnost se jeví povídání emeritního sólisty Janáčkovy opery Brno Richarda Nováka, který udivenému publiku v Rudolfinu tvrdil, že příběh o lišce Bystroušce byl umístěn do myslivny u Soběšic. Dnes se již s jistotou ví, že to byla myslivna v Bílovicích nad Svitavou.

Autor je vnučkem Rudolfa Těsnohlídka